

майбутньої діяльності, здійснюється пошук необхідного для неї творчого самопочуття.

Ще одним важливим психофізичним компонентом педагога є вольові прояви. Мистецтво комунікативного впливу багато в чому визначається тим, наскільки цілеспрямовано педагог вирішує поставлені завдання. Воля, як процес цілеспрямованого регулювання своєї поведінки, як готовність подолати виникаючі в діяльності ускладнення, впливає на якість професійної діяльності педагога.

Особливими складовими елементами психофізичного компонента артистизму майбутнього учителя початкової школи виступають міміка, пантоміміка, мовлення. Міміка визначається як мистецтво виражати свої думки, почуття, настрої, стани рухами м'язів обличчя. Як і в акторській професії, міміка в професійній діяльності вчителя виконує особливу функцію – служить індикатором емоційних проявів, тонким регулятором «інструментом» спілкування. Для педагога цей інструмент особливо необхідний, оскільки більшість завдань припускають невербальні способи вирішення: нерідко на уроці погляд учителя, його міміка діють сильніше, ніж слово.

Список використаних джерел

1. Абрамян В. Ц. Театральна педагогіка. Київ: Лібра, 1996. 224 с.
2. Голік О. Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: навч. посіб. Донецьк : Вид-во «Ноулідж», 2010. 242 с.
3. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. Педагогічна майстерність : підручник. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.
4. Педагогічна майстерність : хрестоматія : навч. посіб. / за ред. І. А. Зязюна. К. : Вища шк., 2006. 606 с.

ГОРЕЦЬКА Олена,

кандидатка психологічних наук,
доцентка кафедри психології,
Бердянський державний
педагогічний університет

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З БАТЬКАМИ

Сім'я є персональним середовищем розвитку особистості дитини, гарантом безпеки її взаємодії із зовнішнім світом. Саме

родина несе повну відповідальність за розвиток, виховання і навчання дітей, найповніше розкриття їх здібностей, задоволення різноманітних потреб, інтересів, формування світогляду, духовної культури, гармонізацію стосунків з іншими людьми. Батьки покликані створити сприятливі умови для повноцінного фізичного та психічного становлення особистості дитини; забезпечити їй почуття захищеності, довіри, взаємоповаги, взаєморозуміння; сформувані в неї адекватне позитивне ставлення до себе і навколишнього світу.

Однією з провідних функцій сім'ї є виховна, сутність якої полягає у задоволенні індивідуальних потреб у батьківстві та материнстві, передачі дорослими членами сім'ї дітям соціального досвіду. Однак, сьогодні сім'я не готова у повній мірі взяти на себе відповідальність за виховання і соціалізацію дітей. Розділяють цю відповідальність з сім'єю освітні заклади, перш за все, дошкільної і загальної середньої освіти, де дитина набуває важливого суспільного досвіду, основних компетентностей, необхідних для подальшого життя, опановує різні види діяльності.

Головною подією в житті дитини молодшого шкільного віку є вступ до школи, перехід до систематичного шкільного навчання, формування нової соціальної позиції, яка визначає всю систему відносин дитини з дорослими і однолітками. Тому, дуже важливою для дитини є допомога з боку дорослих (батьків й учителів) в усвідомленні себе особистістю, у виявленні, розкритті можливостей, у здійсненні особистісно значущих і суспільно прийнятих форм самоствердження, самовизначення та самореалізації. Співдружність вчителя і батьків – одна з найважливіших умов всебічного розвитку дитини.

Дослідження сутності педагогічної взаємодії сім'ї і школи, ефективних форм і методів роботи з батьками висвітлено у працях Т. Алексеєнко, О. Антипова, М. Євтуха, А. Капської, Н. Кічук, А. Марушкевич, Л. Островської, Н. Побірченко, О. Рудницької, О. Савченко та інших.

Правильно побудована взаємодія сім'ї та вчителя початкової школи здійснюється через встановлення довірливих, відкритих, доброзичливих стосунків, що забезпечує всебічний розвиток особистості дитини, її потенційних можливостей; створює оптимальні умови для повноцінної самореалізації особистості. Дуже важливо, щоб родина та вчитель початкової школи вільно спілкувалися, спільно вирішували проблеми виховання і розвитку

дітей, активно залучалися до співпраці з педагогічним колективом, й чим відвертішим буде спілкування між обома сторонами, тим більшої підтримки набудуть діти. Формування відкритих і довірливих стосунків займає певний час. Важливими ознаками психологічно оптимального спілкування виступають готовність до усвідомленого взаємопізнання, взаєморозуміння та взаємоприйняття; використання діалогічної стратегії спілкування як основи суб'єкт-суб'єктної взаємодії; дотримання відкритості, щирості, поваги, адекватної вимогливості, співучасті; уміння говорити і слухати; уміння відображати думки та почуття партнера; використання оптимальних засобів виховного впливу [2].

Взаємодія вчителя початкової школи з батьками спрямована на підвищення усвідомлення ними важливості відповідального батьківства, на передачу всім дорослим членам родини певної психолого-педагогічної інформації, формування у них відповідних практичних умінь і навичок, що допоможе дорослим усвідомити індивідуальні особливості власної дитини, краще пізнати й розуміти її, розвивати здібності дитини, формувати ціннісні життєві орієнтири, попереджати негативні прояви в поведінці. Це вимагає від педагогічних працівників пошуку нових підходів до змісту роботи з батьками.

Форми роботи педагогів з батьками – це способи організації спільної діяльності та спілкування. Традиційно виділяють індивідуальні й групові форми взаємодії вчителя і батьків молодших школярів, однак формат їх проведення може бути різноманітним: батьківські збори, лекції, бесіди, випуск інформаційних листівок, методичні розробки; дослідження дитячо-батьківських стосунків, проблемне й тематичне консультування і анкетування, соціально-психологічні тренінги, рольові та ділові ігри для батьків та дітей, акції, семінари-практикуми; організація дозвілля: свята, конкурси, рольові ігри, міні-вистави, створення творчих колективів батьків та дітей. Прикладами нестандартних форм роботи з батьками може бути: Батьківська школа, Педагогічний десант, Дерево родоводу, Родинний міст, Народна світлиця, День добрих справ, Вечір великої родини, Альбом-естафета «Як ми відпочиваємо», Дискусійний клуб, Аукціон ідей сімейної педагогіки, Батьківський ринг, Дні довір'я, Тиждень сім'ї тощо [1].

Ціпан Т. пропонує використовувати такі інноваційні методи у педагогічній взаємодії школи і сім'ї: аналіз конкретних ситуацій, конфлікт-метод, бліц-гра, ігрове проєктування, ігри інтенсивного навчання, психолого-педагогічні тренінги [3].

Взаємодія вчителя з батьками дітей молодшого шкільного віку буде тим ефективнішою, чим більше буде використовуватися різноманітних форм їх співпраці.

У структурі інноваційної діяльності вчителям початкової школи необхідно застосовувати в процесі педагогічної взаємодії школи та сім'ї інформаційні комунікативні технології як засіб доступу до необхідної інформації та її засвоєння; забезпечення доступу до науково-методичної літератури з проблеми шкільного і сімейного виховання; логічного впорядкування і систематизація матеріалу; оперативної консультаційної допомоги батькам; створення умов для зацікавленої активної участі батьків у освітньо-виховному процесі закладів освіти. Застосування презентацій, онлайн-спілкування за допомогою сайту закладу середньої освіти і класу, вайбер-групи, організація віртуальних батьківських зборів, дистанційних конференцій за участю різних фахівців надає можливість кожному з батьків отримувати своєчасну й оперативну інформацію, сприяє підвищенню рівню їх психолого-педагогічної культури тощо [3].

Отже, правильно побудована взаємодія вчителя початкової школи з батьками шляхом впровадження активних інноваційних форм, інформаційно-комунікативних технологій і методик психолого-педагогічної просвіти забезпечує ефективність співпраці між батьками і педагогічними працівниками.

Список використаних джерел

1. Вовчук І.С., Петік Ю.О. Батьківський всеобуч. Матеріали для роботи з батьками учнів 1-4 класів. Ч. 1. Х. : Основа, 2011. 123 с.
2. Гуманізація взаємин вчителя та учнів – необхідна умова особистісно орієнтованої освіти : науково-методичний збірник /За ред. С.Д. Максименка, Г.О. Балла, М.М. Заброцького. Житомир-Київ, ЖОІППО, 2004. 203 с.
3. Ціпан Т. Інноваційні форми та методи педагогічної взаємодії школи і сім'ї у вихованні учнівської молоді. *Збірник наукових праць «Інноватика у вихованні»*. 2020. Том 1. № 12. С. 235–241.